

Maffia in Nederland

— door mr. Wim Anker & mr. Geertjan van Oosten —

Op 22 februari 2002 worden door medewerkers van de gemeentelijke plantsoendienst, pal langs de A12 in de buurt van Woerden, twee lichamen gevonden. De stoffelijk overschotten zijn van twee Braziliaanse cocaïnehandelaars. Ze zijn met enkele pistoolschoten van dichtbij door het hoofd geschoten en als oud vuil langs de snelweg gedumpt.

De politie tast lange tijd in het duister over de precieze achtergronden van de dubbele moord, tot ruim een jaar later een beruchte Italiaanse crimineel als verklikker opduikt: Filippo C. Uit de boezem van de Italiaanse maffia. Als een duveltje uit een doosje. Hij zegt dat hij samen met ene Aldo G. de slachtpartij langs de A12 heeft beraamd. Hij verklaart dat het om een ordinaire ripdeal ging, uitgevoerd door enkele Italiaanse huurmoordenaars. De Brazilianen zijn afgeknald om zo een partij van 20 kilogram cocaïne, met een straatwaarde van ongeveer 2 miljoen euro, gratis in bezit te krijgen.

De recherche grijpt de opzienbarende getuigenis met beide handen aan en duikt in de criminele carrières van de twee hoofdpersonen: Filippo C. en Aldo G.

Filippo C. (40) komt uit de buurt van Lecce, in de hak van Italië. In dit gebied wordt sinds mensenheugenis de dienst uitmaakt door een beruchte tak van de maffia, de Sacra Corona

Unita (SCU). Filippo heeft zich opgewerkt tot een van de kopstukken van het angstaanjagende syndicaat. Hij staat anno 2003 bekend als een uiterst bloeddorstige en wraakzuchtige peetvader en is naar eigen zeggen een meervoudig moordenaar.

Aldo G. (46) komt ook uit de buurt van Lecce. Zijn familie woont er nog steeds. Zelf woont hij al jarenlang in Amsterdam. Aldo is in Nederland niet alleen een succesvol restauranthouder, maar hij is ook actief als intermediair tussen verkopers en kopers van partijen cocaïne. In de jaren '90 wordt hij ervoor veroordeeld tot 7 jaar gevangenisstraf. De detentieperiode brengt hem niet op het rechte pad; na zijn straf gaat hij door op de ingeslagen weg. Zijn illegale praktijken brengen hem regelmatig naar Brazilië, met name naar de grootste havenstad van het Zuid-Amerikaanse land: Santos. Daar is Aldo, die uitstekend Portugees spreekt, een zeer bekende verschijning. Uit Santos zijn ook de langs de A12 omgebrachte Brazilianen afkomstig. Aldo G. is een goede kennis van de familie van de slachtoffers, die hij ook persoonlijk kende. De dagen voor de moorden heeft hij zelfs nog uitgebreid telefonisch contact met een van hen gehad. Het verklaart waarom hij tijdens een politieverhoor zal vertellen dat hij emotioneel zwaar aangeslagen was door hun overlijden: *'Toen ik hoorde van de dood van de twee Brazilianen ben ik in mijn auto en daarna in mijn woning in tranen uitgebarsten.'*

De recherche maakt dankbaar gebruik van de ontboezemingen van kroongetuige Filippo C. Ze krijgen de opheldering van de moorden bijna in de schoot geworpen. Aldo G. wordt in januari 2004 gearresteerd en werkt zichzelf verder in de nesten door tijdens de verhoren te verzwijgen dat hij actief is in de drugs-handel. De laatste twijfel verdwijnt wanneer een tweede Italiaanse getuige bereid is een belastende verklaring tegen hem af te leggen. Het is ene P. Hij is een insider want hij behoorde tot

het groepje huurmoordenaars dat de dodelijke klus klaarde. Deze P., die inmiddels is overgelopen naar de Italiaanse autoriteiten, stelt dat Aldo vooraf van het moordplan op de hoogte was en ook persoonlijk betrokken is geweest bij het misdrijf. Hij heeft actief geholpen bij het schoonmaken van de auto waarin de Brazilianen zijn vermoord. Aldo heeft schoonmaakspullen verschaft en toegekeken hoe bloed- en hersenresten werden weggewassen, aldus P. Hiermee is de zaak rond. Justitie concludeert dat Aldo G., onder regie van de maffiosi van de Sacra Corona Unita, zijn Braziliaanse vrienden gewetenloos in een val heeft gelokt en ze om zeep heeft laten helpen. Om geld.

De zaak is zo klaar als een klontje, vindt ook de rechtbank. Aldo G. wordt, op grond van de verklaringen van maffiabaas Filippo C. en huurmoordenaar P., veroordeeld tot de ultieme sanctie in Nederland: levenslang!

De Amsterdamse restauranthouder weet dat een levenslange gevangenisstraf in Nederland ook daadwerkelijk levenslang betekent. Geen enkele horizon, geen enkel perspectief. Zitten tot de dood erop volgt. Nog één keer naar buiten, maar dan horizontaal tussen zes plankjes. Ten einde raad huurt hij een nieuw verdedigingsteam in: mr. Wim Anker uit Leeuwarden en mr. Geertjan van Oosten uit Amsterdam. Wanneer het advocaten-duo Aldo G. voor het eerst opzoekt in de penitentiaire inrichting in Lelystad treffen ze in de uiterst kale ruimte die bestemd is voor het bezoek van advocaten een goed verzorgde maar wanhopige en moedeloze man aan, die bij herhaling zwéért dat hij onschuldig is en ten onrechte een levenslange gevangenisstraf heeft gekregen. Het bezoek duurt lang. Aldo G. heeft veel tijd nodig om op emotionele wijze zijn verhaal te doen.

Anker en Van Oosten kijken elkaar na afloop van het bezoek aan en lezen in elkaars ogen dat ze hetzelfde over hun nieuwe cliënt denken. De man heeft een verleden, dat weten ze, hij is niet brandschoon. Maar de verweten gruweldaad past in hun

visie niet bij de oprechte, zachtaardige, gepijnigde en daardoor nogal cynische man, met wie ze zojuist lange tijd aan tafel hebben gezeten. Hij is allesbehalve het prototype van een koelbloedige 'killer'. Uiteraard kan schijn bedriegen, dat weten de ervaren strafpleiters als geen ander, maar tijdens het bestuderen van het dossier worden zij later verder in hun mening gesterkt dat de persoonlijkheid van hun cliënt niet valt te rijmen met de lugubere onderwereldmoord. Kroongetuige Filippo C. past wat de raadsliden betreft een stuk beter in dat plaatje.

Het grootste probleem voor Aldo G. is zijn – bewezen – relatie met de maffiabaas uit Lecce. De advocaten vragen hem tijdens een volgende ontmoeting hoe deze is ontstaan. Aldo G. legt hun uit hoe hij langzaam maar zeker in de klauwen van de mafia terecht is gekomen.

Het is allemaal terug te voeren op het feit dat hij afkomstig is uit de streek rond Lecce, het domein van de Sacra Corona Unita. Daar was rond gaan zingen dat hij actief was als internationaal bemiddelaar in cocaïne. Dat maakte hem, in combinatie met zijn Braziliaanse contacten en de zeer bruikbare infrastructuur van zijn woonplaats Amsterdam, tot een perfect doelwit voor de maffiosi. Op een dag meldde peetvader Filippo C., die op dat moment op de vlucht was voor de Italiaanse autoriteiten, zich met enkele criminele kompanen in een van Aldo's restaurants. Ze ontpopten zich in korte tijd tot 'stamgasten', die de eigenaar en zijn personeel zwaar onder druk zetten en als sloven gebruikten. Vervolgens maakte Aldo een fatale fout. Hij ging met de mafia in zee. Hij bracht een aantal leden van de SCU in contact met een Braziliaanse leverancier. Doel was om daar partijen cocaïne aan te kopen om deze in Lecce te verhandelen. Nu hij a had gezegd, moest hij ook b zeggen. Hij kon niets meer weigeren van de maffiabende en werd gedwongen om hand-en-spandiensten voor ze te verrichten, zoals het regelen van woon-

ruimte voor voortvluchtige leden, het foerageren van de groep en het ter beschikking stellen van zijn garage. Uiteindelijk moest hij met Filippo C. himself afreizen naar zijn leveranciers in Brazilië. De 'capo' van de Sacra Corona Unita wilde hoogstpersoonlijk in contact komen met de Zuid-Amerikaanse cokeverkoopers. Er was geen weg terug. Het duo vloog naar Santos en Aldo G. stelde Filippo C. voor aan zijn contactpersonen, een familielid en een goede bekende van de later omgebrachte Brazilianen. Het was een handdruk met de dood.

Anker en Van Oosten luisteren aandachtig naar hun cliënt en maken de nodige notities. Het is klip-en-klaar dat deze handdruk het noodlot van de A12-slachtoffers heeft bepaald. Maar hoe heeft de relatie tussen Aldo G. en Filippo C. zich ná de dubbele moord bij Woerden ontwikkeld? Is er iets gebeurd dat het maffiaverraad, dat hun cliënt fataal is geworden, kan verklaren? Aldo G. vervolgt zijn relaas.

Na 22 februari 2002 werd de sfeer steeds harder en grimmiger. Uiteindelijk leefden Aldo en Filippo op voet van oorlog met elkaar. De maffiabaas reageerde woest toen hij hoorde dat Aldo bevriend was geraakt met Fabio F, zijn rivaal. Toen de Sacra Corona Unita enkele grote geldbedragen verloor, gaf hij de restauranthouder daar openlijk de schuld van. Maar het werd allemaal nog veel erger toen Filippo C. in maart 2003 in Ridderkerk werd gearresteerd. Hij verdacht Aldo ervan dat hij hem had verraden. Dit vermoeden werd volgens hem bevestigd door de weigering om fondsen voor Filippo's verdediging te creëren, zoals gebruikelijk is in maffiakringen. Aldo liet hem barsten en dat pikte hij niet. Na verloop van tijd klopten enige familieleden van Filippo bij Aldo aan; ze verzochten hem vriendelijk maar dringend om Filippo alsnog te sponsoren, maar hij weigerde opnieuw en dat brak hem op. Filippo C. koos namelijk, met een jarenlange gevangenisstraf in het vooruitzicht, eieren voor zijn geld. De maffiabaas sloot in het diepste geheim een deal met

justitie in Italië. Hij werd, net als huurmoordenaar P., een ‘pentito’. Een wettig beschermde spijtoptant. In Italië is het zo dat de hoeveelheid privileges en de mate van bescherming voor een ‘pentito’ afhankelijk is van het aantal ernstige misdrijven dat door de verklaringen van de verklikker wordt opgelost en vermoedelijk betrok Filippo C. daarom de A12-moorden en Aldo G., op wie hij woedend was, bij zijn maffiabiëcht. Zo bracht hij de restauranthouder een genadeklap toe en werd hij er zelf en passant beter van.

Het advocatenkoppel weet genoeg. Tijdens het hoger beroep is er maar één verdediging denkbaar: een keiharde aanval op de Zuid-Italiaanse maffialeider Filippo C. De raadsliden spreken hun cliënt moed in; ze kunnen hem echter niets beloven.

Het appel dient bij het gerechtshof in Arnhem. Het wordt een strijd op het scherp van de snede. De strafpleiters benadrukken om te beginnen dat Aldo G. een buitengewoon onlogische verdachte is. Indien hun cliënt daadwerkelijk (mede) opdrachtgever voor de moorden was geweest, was dat toch ongeveer het domste wat hij kon doen? De slachtoffers kenden hem persoonlijk en ze waren bovendien directe familie van zijn Braziliaanse contactpersoon. De advocaten voeren verder aan dat er tegen Filippo C. veel meer belastende feiten en omstandigheden zijn verzameld dan tegen hun cliënt. De maffiabaas liep, in tegenstelling tot Aldo, geen enkel risico door de moorden. Hij was nagenoeg onbekend bij de partijen en leefde toch al als een voortvluchtige. Hij had voordeel bij de ripdeal omdat het hem een grote partij cocaïne opleverde. Anker en Van Oosten vinden het daarom absoluut noodzakelijk dat de ‘kroongetuije’ in Italië persoonlijk aan de tand wordt gevoeld door een Nederlandse delegatie, evenals de andere ‘pentito’, huurmoordenaar P. De raadsheren van het hof zijn het met de strafpleiters eens en willigen hun verzoek in.

In september 2007 is het zover. De rechter-commissaris, de advocaat-generaal, een griffier, een tolk en de twee advocaten vertrekken naar Lecce, het sinistere bolwerk van de Sacra Corona Unita. In de Zuid-Italiaanse stad staat een zeer zwaar bewaakte rechtbank, die speciaal is gebouwd voor langdurige maffiaprocessen. In de zittingszaal staan grote kooien waarin verdachten worden opgesloten tijdens hun berechting. Er worden vier dagen uitgetrokken voor de allesbeslissende getuigenverhoren. De spanning is om te snijden. De veiligheidsmaatregelen zijn ongekend. Er moet een groot aantal sluisen en deuren worden gepasseerd om bij de verhoorkamer te komen. Overal staan politiemannen in burger die, gelet op de welvingen onder hun jas, voorzien zijn van een kogelvrij vest en een fors wapen. De vertegenwoordigers van het Italiaanse ministerie zijn zeer correct en doortastend en geven alle ruimte aan de Nederlandse aanwezigen om de getuigen het vuur aan de schenen te leggen. De vertaling is soms een probleem omdat de meeste getuigen alleen het dialect van de streek beheersen en moeite hebben om het ‘algemeen beschaafd Italiaans’ van de tolk goed te begrijpen. Je kunt merken dat de getuigen inmiddels een routine hebben opgebouwd en niet meer snel schrikken van lastige vragen.

Filippo C. ziet eruit als een schurk in een slechte B-film. Hij wekt een ijskoude en volstrekt meedogenloze indruk tijdens zijn urenlange ondervraging. Zonder enige vorm van gêne verklaart hij over het grote aantal moorden dat hij op zijn naam heeft staan. Hij weet alleen het precieze aantal niet meer. Het kunnen er zestien zijn, maar ook wel achttien. Wat maakt het uit. Helaas voor de verdediging blijft het overgelopen kopstuk van de SCU bij zijn eerder afgelegde verklaringen.

Meer resultaat wordt er geboekt tijdens het verhoor van P., de andere Italiaanse spijtoptant. Hij moet nu toegeven dat zijn

eerdere belastende verklaring, dat Aldo vooraf van het misdrijf had geweten, alleen maar was gebaseerd op een veronderstelling. P. geeft ook een belangrijke nuancering aan zijn aanvangelijke beschuldiging dat de Amsterdamse restauranthouder actief betrokken was geweest bij het misdrijf. De getuige zegt nu dat de huurmoordenaars Aldo slechts hadden gevraagd om gebruik te mogen maken van zijn garage en dat zij de auto zelf hadden schoongemaakt, met spullen die toevallig voorhanden waren, zoals bier in plaats van water...!

Na de verhoren in Lecce keert het advocatenduo, heelhuids en springlevend, terug uit het hol van de leeuw. Op 1 februari 2008 vindt er een regiezitting plaats bij het gerechtshof te Arnhem. De strafpleiters vragen, met succes, om stukken uit een andere moordzaak aan het procesdossier toe te voegen. Het gaat om een dodelijke schietpartij (twee doden en twee zwaargewonden) in het drukbezochte café The News in Amsterdam in 2002. Dit misdrijf is, waarschijnlijk om zijn status als 'pentito' te verstevigen, door Filippo C. op zijn persoonlijke moordlijst gezet. Maar het is buitengewoon ongeloofwaardig dat dit onderdeel van zijn maffiabiecte ook daadwerkelijk op waarheid berust. De voormalige peetvader kon namelijk op het tijdstip van de schietpartij hoogstwaarschijnlijk helemaal niet in Amsterdam zijn geweest en hij voldoet op geen enkele wijze aan het signalement van de schutter. Dat is natuurlijk koren op de molen van de verdediging van Aldo G. Hoe betrouwbaar is Filippo C. nou eigenlijk? Wat zijn z'n verklaringen in de zaak van de A12-moorden nog waard, als hij over een andere dubbele moord aantoonbaar liegt?

Op 7 april 2008 vindt de uiteindelijke, inhoudelijke behandeling van het hoger beroep plaats. De advocaat-generaal wil Aldo G. nooit meer op straat zien:

‘De rechtsorde is ernstig geschokt als er twee lijken langs de kant van de weg worden gevonden. Achter de verdachte gaat een wereld schuil van mensen die eigen wetten en regels maken en daarbij tegenstanders en lastposten uit de weg ruimen als hun dat uitkomt. Aldo G. is deel gaan uitmaken van die wereld. Een eerdere langdurige gevangenisstraf heeft hem er niet van weerhouden om opnieuw ernstige feiten te plegen. De enige passende sanctie is een levenslange gevangenisstraf, omdat de maximale tijdelijke gevangenisstraf van twintig jaren in dit geval niet afdoende is. Feitelijk hoeft de verdachte dan immers maar 13,4 jaren te zitten.’

De verdediging heeft de taken verdeeld. Mr. Geertjan van Oosten behandelt de feitelijke gang van zaken en de waardering van de (mogelijke) bewijsmiddelen. Zijn conclusie is helder: *‘Aldo G. is een man die op het verkeerde moment, op de verkeerde plaats, zich met de verkeerde mensen heeft ingelaten. Dat maakt hem echter volstrekt niet tot een moordenaar. In deze zaak kan maar één uitspraak de juiste zijn en dat is vrijspraak!’*

Vervolgens voert mr. Wim Anker een uitvoerig strafmaatverweer. Mocht het gerechtshof toch tot een veroordeling komen in verband met de dubbele moord, dan is levenslang geen passende sanctie. Mede aan de hand van tientallen uitspraken in andere moordzaken pleit de Friese meester subsidiar voor een (lange) tijdelijke gevangenisstraf. Tot slot veroorlooft mr. Van Oosten zich een grap tegenover de raadsheren: *‘Ik heb met veel bewondering het pleidooi van mijn confrère Anker aangehoord, maar ik verwacht dat het hof, met mij, zal inzien dat het een volledig overbodig verhaal was. Uw hof zal zich immers over de strafoplegging helemaal niet hoeven te buigen!’*

Twee weken later is het zover. Op 21 april 2008 nemen Aldo G. en zijn raadslieden gespannen plaats in de zittingszaal van het Arnhemse gerechtshof. Het is de dag van de uitspraak, de dag

van de waarheid. Het kan alle kanten op, dat beseft iedereen. De president begint met het voorlezen van het arrest. De eerste 10 minuten gaan voorbij met een opsomming van de feiten en omstandigheden die volgens het hof vaststaan. De verdediging heeft nog steeds geen enkel idee welke kant het arrest uit zal gaan. Pas na een kwartier wordt er een zucht van opluchting geslaakt. De president: *'Filippo C. heeft in verschillende verklaringen gezegd dat hij en de verdachte samen het moordplan hebben bedacht. De verklaringen van C. acht het hof echter niet overtuigend. C. staat in zijn beschuldiging van verdachte alleen. Weliswaar heeft ook P. een verklaring afgelegd over de vermeende betrokkenheid van verdachte bij de dubbele moord, maar deze wetenschap is enkel gebaseerd op mededelingen van C. zelf.'*

Het hof spreekt Aldo G. wegens gebrek aan bewijs vrij van de dubbele moord langs de A12. Hij is na ruim vier jaar voorlopige hechtenis en een levenslang vonnis van het ene op het andere moment weer vrij man.

Diezelfde middag klinken er talloze vreugdekreten vanuit het tegenover het gerechtshof gelegen etablissement De Waag. Er wordt geproost op de toekomst van de man, die geen toekomst meer had. Het is namelijk een goed gebruik in strafzaken dat je je emoties niet toont in de rechtszaal maar pas daarbuiten.